

Hensyn til, at den ene Valgmænd indenfor det samme Parti enten af lokale eller af andre Hensyn foretrækker een Kandidat, den anden en anden, men naar det er saa store Forsamlinger, som der her er Tale om, og saa mange skal stemme paa hver enkelt Kandidat, kan man være temmelig sikker paa, at der ikke bliver megen Plads for den personlige Frihed, selv om det Andræske System rent teoretisk giver Plads derfor. Jeg siger ikke dette for at anbefale, at man gaar bort fra det Andræske System — det skulde glæde mig, om det kunde være muligt at bibeholde det —, men hvis vi skal bibeholde det og alligevel klare de Vanskeligheder, som altid er forbundne med indirekte Valg og Valg efter Forholdstalsvalgmaaden, tror jeg, det bliver nødvendigt, at vi finder en anden Form, hvorefter vi kan indskrænke Antallet af Valgmænd betydeligt. I saa Henseende føler jeg mig noget tiltalt af den Tanke, som er nævnt her i Dag af det ærede Medlem for Københavns Amts 1ste Valgkreds (Ellinger), at man gik over til at lade Valgmændene vælge i Folketingskredsene i Stedet for i Kommunerne. Grundloven af 1866, og jeg maa vel tilføje, det af Ministeriet Berntsen fremsatte Grundlovsforslag og det af mig fremsatte Valglovsforslag byggede i allerhøjeste Grad paa Princippet „Kommunerepræsentation“, Grundloven af 1866 endog i den Grad, at den bestemte: en Kommune er en Enhed, og enten den er stor eller lille, skal den kun have een Repræsentant. Det blev i det Berntsenske Lovforslag ændret til, at Repræsentationen stod i Forhold til Kommunens Størrelse, men ogsaa der var der en saa udpræget Kommunerepræsentation, som der kunde være, thi det var selve Kommunalbestyrelserne, der valgte de Mænd, der siden skulde vælge Landstingsmændene. Men naar man alligevel til en vis Grad maa forlade dette Princip, og det maa man altsaa, idet der efter det foreliggende Lovforslag er omtrent 200 Kommuner, der skal lægges sammen med andre, er det et Spørgsmaal, om man ikke skal gaa helt bort fra, at det er Kommunerepræsentanter, der træder sammen og vælger Landstingsmændene, og man i Stedet bestemmer, at det er de 35-aarige Vælgere, og om de bor i den ene eller den anden Kommune, kommer det ikke an paa, idet de ikke længere er Repræsentanter for Kommunen, men kun for den særlige Vælgerklasse, de 35-aarige, som man vil give den særlige Ret at vælge Landstingsmændene. Hvis man tør det og altsaa ikke er

saa konservativ som Lovforslaget, vil der let kunne opnaas et efter min Mening sikrere Udtryk for de politiske Partier eller Bevægelser, end naar der skal vælges i hver Kommune for sig, og alligevel ogsaa kunne opnaas at faa et mindre Antal Valgmænd og derfor en Repræsentation for Landstingskredsens Folketingskredse, der er betydelig lettere at operere med, og som maaske ogsaa kan skaffe et paalideligere Udtryk for Partierne ved Landstingsvalgene, end det er muligt med de store Valgforsamlinger, man har her. Jeg vil i saa Henseende henstille, at man i det Udvalg, som skal beskæftige sig med Sagen, tager under alvorlig Overvejelse, om man ikke skal, for saa vidt angaar Landstingsvalgene, se at finde en noget anden Form for Valg af Valgmænd, end her er foreslaaet. Naar vi først skal foretage de Forandringer, som jo maa foretages, naar vi baade gaar bort fra den privilegerede Valgret og gaar over fra Kommunerepræsentationssystemet til Vælgerrepræsentationssystemet, vil jeg være tilbøjelig til at foretrække, at man tog Springet fuldt ud og sagde: Lad os saa vælge Valgmænd i større Kredse, og i saa Henseende synes jeg, det er mest naturligt at tage Folketingskredsene. Der har jo de politiske Partier deres Organisationer, og Organisationer er en Nødvendighed overalt, hvor der skal vælges efter Lister, hvad der vil blive en Nødvendighed, hvor Valgmænd skal vælges.

Jeg henstiller disse Bemærkninger til vedkommende Udvalg. Ogsaa jeg mener, at det gælder om, at Udvalget søger at gøre sig færdigt saa hurtigt som muligt. Jeg vil da haabe, at Udvalget ikke skal faa Vanskeligheder med Hensyn til det, som for mig er det vigtigste, at vi kan bevare for Folketingets Vedkommende den gamle prøvede og af Vælgerne med Rette i saa høj Grad elskede Form for Valg, den, at man har sin egen Rigsdagsmand i sin egen Kreds. Ham slaar man et Slag for, hvis man er enig med ham, men hvis man ikke er enig med ham, prøver man at faa ham væltet ved at stille en Mand op, som er i Stand til at tage en Valgkampagne op med ham. Det er vistnok den eneste Form, hvorunder det vil være muligt at bevare Vælgernes Interesse for Valgene, og det, vi sidst af alt skulde indlade os paa, synes jeg, var at lave noget, der Tid efter anden vil formindske den Interesse, Vælgerne hidtil har vist, og som er en Nødvendighed, hvis vort politiske Liv fremdeles skal faa en for vort Folk velsignelsesrig Udvikling.